

Olga Grigorescu

După ce a absolvit Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București în vara lui 1965, Olga Grigorescu a fost angajată chiar în toamna aceluiași an redactor în secția de Muzică simfonică și de cameră din cadrul Redacției Musicale a Radiodifuziunii Române. Au urmat mulți ani de muncă în domeniul popularizării muzicii universale și românești, prin programe și emisiuni de genul: medalioane de compozitori și interpreți, reportaje, interviuri, montaje pe diverse teme din istoria muzicii, transmisiuni directe ale unor concerte din țară și străinătate. În 1972, a fost numită șefa secției de Muzică simfonică și de cameră, funcție în care a rămas până în 1991, când a devenit secretar de redacție. În 1996, a fost numită redactor-șef adjunct al Redacției muzicale.

Ciclurile de emisiuni „În lumea liedului”, „Muzeul instrumentelor”, „Muzica – oglindă a epocii”, „Familii de muzicieni”, „Istoria Radiofoniei muzicale românești”, „Destine paralele: Clara Haskil-Dinu Lipatti” i-au purtat semnătura.

În paralel cu activitatea radiofonică, a scris numeroase articole și cronici muzicale în publicații precum revista *Muzica*, *Actualitatea muzicală*, *Melos*, *Curentul*, *Agenda Festivalului Internațional „George Enescu”*. A colaborat cu articole lexicografice la *Dicționarul de termeni muzicali* (București, Editura Enciclopedică, ediția I, în 1984, și ediția a II-a, revăzută și îmbogățită, în 2008).

A realizat, împreună cu Florica Gheorghescu, volumul de mărturie „Dinu Lipatti – născut pentru a fi nemuritor” (publicat de TVR Media, București, 2008).

OLGA GRIGORESCU

Dinu
Lipatti

- Alexandrescu, Romeo, *Dinu Lipatti, Impressions et souvenirs*, Revista „Muzica”, Nouvelles musicales de Roumanie, București, nr. 6, 1972
- Alexandrescu, Romeo, *Spicuri critice din trecut*, București, Ed. Muzicală, 1970
- Bărgăuanu, Grigore, *Correspondența dintre Dinu Lipatti și Nadia Boulanger*, Revista „Muzica”, București, nr. 4, 2000
- Ciomac, Emanoil, *Pagini de Cronică muzicală*, Ed. Muzicală, vol. I și II, București, 1967 și 1980.
- Correspondența dintre Dinu Lipatti și Mihail Jora*, colecție, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, București
- Cosma, Octavian Lazăr, *Universul muzicii românești*, Ed. Muzicală, 1995
- Delavrancea, Cella, *Dintr-un secol de viață*, Ed. „Eminescu”, 1987
- Dinu Lipatti – Contemporanul nostru*, Caietul Simpozionului Internațional „Dinu Lipatti”, ediția 1995, Academia de Muzică, București, 1996
- Gheorghescu, Florica; Grigorescu, Olga, *Dinu Lipatti – Născut pentru a fi nemuritor*, volum de mărturie, editura TVR Media, București, 2008
- Haskil, Clara, *O viață dăruită muzicii*, volum de mărturie, corespondență, Ed. Muzicală, București, 1992
- Hauert, Roger; Gavoty, Bernard, *Clara Haskil*, Geneva, Ed. René Kister, 1962
- Hommage à Dinu Lipatti*, Album de mărturie, omagii, scrisori, Labor ed. Fides, Geneva, 1952
- In memoriam Dinu Lipatti*, Album de amintiri, Labor ed Fides, Geneva, 1970
- Jora, Mihail, *Momente muzicale*, Ed. Muzicală, București, 1968
- Lipatti, Valentin, *Strada Povernei nr. 23*, memorii, Ed. Garamond, București, 1993
- Moroianu, Viniciu, *Dinu Lipatti – Creația pentru pian solo*, Ed. Printech, București, 2007
- Naudé, Alain, *Souvenirs de Dinu Lipatti*, Revista „Muzica”, București, nr. 3, 2000.
- Spycket, Jérôme, *Clara Haskil*, monografie, Ed. Muzicală, București, 1987
- Șoarec, Miron, *Prietenul meu Dinu Lipatti*, Ed. Muzicală, București, 1981.
- Tănăsescu, Dragos, *Correspondența dintre Dinu Lipatti și Florica Musicescu*, Colecție
- Tănăsescu, Dragos; Bărgăuanu, Grigore, *Dinu Lipatti*, monografie, Ed. Muzicală, București, 2000
- Velea, Alina, *Interviu cu Heddy Salquin*, Radiodifuziunea Română, Postul România Muzical, Elveția, 2010

CUPRINS

Cuvânt-înainte	7
O viață ca o ofrandă	9
Pe firul unei excepționale existențe	12
Înscris la Academia de Muzică	17
Primele apariții pe podiumul de concert, primele creații	20
Moment decisiv – concursul de la Viena	23
Studiile la Paris	25
Pe tărâmul creației... ..	29
Succese ale pianistului	33
Din nou despre compoziție	36
O nouă prietenie ce va dura întreaga viață	39
Multiple preocupări la Paris, dar și în țară	42
Lipatti, critic muzical	47
Activități intense și variate la Paris	51
Treptele celebrității	55
Împreună cu „Maestrul Maestrilor”	62
Spicuri dintr-o agendă artistică foarte bogată	64
Turnee peste hotare	70
1943 – o decizie importantă. Elveția – a doua patrie	77
Cu gândul acasă	86
Momente culminante ale carierei lui Dinu Lipatti	89
Nu am vocație de pedagog... ..	95
Scurte opriri asupra creației	111
Apogeu – anul 1950	113
Ultimele luni	118
Dincolo de final	121
Bibliografie	126

CUVÂNT-ÎNAINTE

Când am pornit să alcătuiesc mica monografie, m-am simțit pierdută în mulțimea mărturiilor despre cel care, deși dispărut din viață la o vârstă cristică, în plină tinerețe, a rămas unul dintre cei mai mari artiști ai lumii.

Între ele, un loc aparte îl ocupa ampla corespondență a lui Dinu Lipatti cu maestrul său, Florica Musicescu și Mihail Jora, dar și cu alți muzicieni – un material cu valoare de document pus la dispoziție, cu generozitate, de profesorul Dragoș Tănăsescu. Monografia domniei sale, realizată împreună cu profesorul Grigore Bărgăuanu, prima, cea mai cuprinzătoare și documentată despre Dinu Lipatti, mi-a fost de asemenea un permanent îndreptar.

Ce aș mai fi putut adăuga la demersul analitic atât de profund al acestei cărți, ori la numeroasele declarații din scrisorile sau cronicile ce s-au păstrat în urma concertelor date de miraculosul pianist?

După ce am parcurs uriașul material, nu m-am putut opri ca, urmând firul vieții și activității lui Lipatti, să nu împânzesc paginile monografiei mele cu mărturii scrise, moștenite de la maestru, dar și de la profesori, rude, prieteni, critici, spectatori, auditori, mari pianiști, compozitori, dirijori, cântăreți, considerându-le potrivite pentru conturarea personalității artistului.

Pentru toată documentația primită, le sunt recunoscătoare profesorilor Dragoș Tănăsescu și Grigore Bărgăuanu, cei doi pasionați cercetători ai moștenirii lipattiene, cu care am realizat, ani în urmă, numeroase emisiuni radiofonice despre marele artist. De asemenea, le mulțumesc pentru că mi-au permis să redau aidoma, în cartea mea, fragmente din lucrările domniilor lor cu privire la viața și activitatea lui Dinu Lipatti.

Toată gratitudinea și pentru dna Florica Gheorghescu, realizatoare de emisiuni la Televiziunea Română, care mi-a făcut cunoscute, mai întâi pentru un serial radiofonic creat împreună, apoi pentru

un volum publicat în 2008, mărturiile emoționante ale unor foști elevi și prieteni ai lui Dinu Lipatti. Fragmente din acestea au intrat și în paginile actualei cărți.

Îi mulțumesc totodată profesorului Grigore Constantinescu, inițiatorul și coordonatorul colecției „Muzica Viva”, pentru solicitarea de a scrie această lucrare, ce se dorește a fi încă o demonstrație a valorii de model spiritual și artistic oferit de Dinu Lipatti pentru toate generațiile trecute și viitoare.

Olga Grigorescu

O VIAȚĂ CA O OFRANDĂ

Începutul lunii decembrie a anului 1950 a zguduit lumea muzicală printr-un eveniment tragic, înregistrat de numeroase ziare din toată lumea, dar mai ales de cele elvețiene. În Chêne-Bourg, cartier din marginea Genevei, pe 2 decembrie, se stingea din viață un mare artist, în vârstă de doar 33 de ani.

Dinu Lipatti nu mai este – se scria în ziarul „Tribuna Genevei” din 4 decembrie, sub semnătura criticului Edouard Müller-Moor –, și dacă noi resimțim astăzi atât de dureros pierderea sa, trebuie, înainte de toate, să menționăm ce amplă personalitate dispărea odată cu el. Căci Dinu Lipatti nu a fost numai un pianist dintre cei mai aproape de desăvârșire, așa cum i-a recunoscut lumea, ci un muzician ale cărui daruri de interpret au căpătat strălucire la lumina unui minunat talent de compozitor.

Răsunau încă în memoria celor ce fuseseră prezenți în sala Parlamentului de la Besançon armoniile, de cea mai înălțătoare expresie, ieșite de sub mâinile acestui magician al clapelor, ale acestui slujitor până la jertfă al muzicii – care fusese Dinu Lipatti – în ultimul său recital din 16 septembrie 1950. Boala ajunsese la stadiul final...

Palid și ca prins de halucinație, parcă deja departe de noi, el mergea cu pași mici către pian; și acolo, deodată, de nerecunoscut, cu o rezistență fizică incredibilă, acest muribund ne-a oferit un concert uluitor. Odată concertul terminat, Lipatti fu transportat agonizând. Toți spectatorii au înțeles că asistaseră la cântecul său de lebedă. A fost într-adevăr ultima manifestare internațională a geniului, dureros și emoționant, al acestui mare inspirat care nu trăise decât pentru arta sa – nota cunoscutul critic francez Emile Vuillermoz în 5 decembrie 1950, în ziarul „Le Monde” din Paris. Muzica a devenit mai săracă prin pierderea unuia dintre cei mai admirabili apărători ai săi... – adăuga el.

Amintiri coplesitoare au ieșit la iveală imediat, mărturisiri ale unor muzicieni dintre cei mai celebri, care colaboraseră cu Lipatti sau îi fuseseră prieteni. Dirijorul Ernest Ansermet se afla printre aceștia:

Toți cei care au avut de a face cu el, mai de aproape sau mai de departe, știu că acea puritate, acel adevăr, acea supremă simplitate din cântul său se aflau de fapt în el însuși, calitățile muzicianului nefiind decât reflexul unei personalități morale care făcea din el o ființă excepțională, pe care auditorii o descopereau imediat. Dincolo de darurile artistice, se găseau virtuțile omenesti: uitarea de sine, respectul pentru celălalt, proapețimea copilărească aliată cu o înțelepciune uimitoare, vivacitatea imaginației cu o gravitate profundă, fermitatea sufletească pe care a demonstrat-o pe parcursul întregii sale boli, permițându-i să privească moartea în față.¹

Nu erau numai cuvinte de circumstanță la dispariția unui artist devenit celebru, era uimirea în fața unui destin tragic, era admirația în fața puterii, parcă supraomenească, de a lupta cu destinul.

Viața acestei ființe fragile, bolnave n-a fost decât o suită aproape neîntreruptă de victorii ale spiritului asupra corpului – mărturisea și Nadia Boulanger, ilustra muziciană ce-i fusese profesoară și apoi prietenă. Cu un adevărat eroism moral, el a depășit încercările care ar fi doborât oamenii cei mai puternici; cu o energie neîmblânzită, a luptat cu boala până în ultima clipă, când inima lui a încetat să bată [...]. În durerea noastră atât de mare de a-l fi pierdut, să nu uităm că amintirea lui de neșters îi prelungeste prezența printre noi și rămânem mai bogați prin tot ce el a fost, prin ansamblul excepțional al calităților lui și prin acordul total dintre viața și arta sa.²

¹ *Hommage à Dinu Lipatti, Album de mărturii, omagii, scrisori*, Labor ed Fides, Geneva, 1952, pag. 24.

² *Ibidem*, pag. 33.

Jacques Chapuis, un fost discipol, ajuns la rândul său prestigios pianist și profesor, ne-a lăsat și el emoționante gânduri despre maestrul său:

Numele lui Lipatti rezonază clar în amintirile noastre pentru că ne-a dat claritate și lumină prin intermediul capodoperelor lui Bach, Mozart, Beethoven, Schumann, Chopin, Liszt, Brahms, Grieg, Debussy, Ravel, Bartók. Toată această muzică a fost studiată de Lipatti, pătrunsă și interiorizată îndelung, cu răbdare, minuție și dragoste. El o interpreta cu conștiința sa de artist după un ideal și o viziune de frumusețe perfectă. Nu mă tem să folosesc cuvântul perfect gândindu-mă la arta lui Lipatti, atât era de armonioasă, nobilă și pură... atât avea darul de a ilumina viețile noastre și de a ne face să vibrăm într-o comuniune artistică minunată și binefăcătoare.³

Iar marele Alfred Cortot, ilustrul pianist și maestrul care l-a adus la Școala Normală de Muzică din Paris, i se adresa post-mortem:

Dragă Dinu, mi-ai făcut adesea onoarea de a-mi cere validarea interpretărilor tale, față de care aveai mereu grija pentru o și mai bună realizare. Nu mai puteai fi învățat nimic. În realitate, de la tine se putea învăța. Cum spunea despre Schubert maestrul din copilăria sa, înțeleseseși totul despre rațiunea de a fi a muzicii.⁴

Sunt cuvinte așternute pe hârtie imediat după dispariția din viață a marelui muzician, în care vibrează, chiar și acum, după 60 de ani, la fel de puternic, sentimentele de admirație, durerea stârnită de împlinirea unui atât de crud destin, conturând totodată portretul unui artist dintre cei mai însemnați.

³ *Hommage à Dinu Lipatti*, pag. 39.

⁴ *Ibidem*, pag. 45.

PE FIRUL UNEI EXCEPȚIONALE EXISTENȚE

Dinu Lipatti a apărut pe lume la București, în data de 19 martie 1917, într-o familie cu situație materială înfloritoare și în care muzica ocupa un loc important. De-a lungul timpului, familia Lipatti a locuit la diferite adrese din cartierul Piața Victoriei – Dorobanți – Piața Romană, dar cea mai cunoscută dintre ele este casa din Bulevardul Lascăr Catargiu nr. 12, unde familia s-a stabilit în anul 1930. Imobilul, purtând și o plăcuță memorială, este o vilă fără etaj, elegantă, în stilul epocii, destul de întinsă ca spațiu, făcând desigur figură aparte, prin arhaismul arhitecturii, în contextul celorlalte clădiri.

Toate fotografiile lui Dinu de la vârsta copilăriei ni-l înfățișează ca pe un băiat firav, dar cu o figură deosebită, frapantă, cu ochi mari, negri, expresivi, a căror privire părea matură încă din primii ani de viață. Înclinațiile lui pentru muzică s-au manifestat de timpuriu, atrăgând atenția celor din jur, în primul rând a celor din familie. Dar de unde venea oare talentul său neobișnuit?

Să-i cercetăm puțin originile.

Bunicii pe linie paternă, care aveau strămoși în Grecia și Albania, cântau, fiecare în parte, la câte un instrument, iar tatăl, Theodor Lipatti, era chiar un violonist cu serioase studii făcute la școala lui Robert Klenck și Carl Flesh la București, dar și cu Pablo de Sarasate la Paris. Mare moșier și diplomat de profesie, cânta ocazional la concerte de binefacere și avea o colecție de viori valoroase, la care ținea foarte mult. Sora lui, Sofia Mavrodin, studiase pianul la Conservatorul din Viena și dovedise un talent promițător, care, din păcate, nu s-a putut dezvolta, fata stinându-se din viață la vârsta de nici 30 de ani.

Mama lui Dinu, Anna Racoviceanu, cu 15 ani mai tânără decât soțul ei, provenea dintr-o familie de moșieri din Slatina – sărăcită la un moment dat – cu mai mulți militari, unii dintre aceștia cochetând din când în când cu muzica. Venită la București

pentru studii universitare la Facultatea de Științe Naturale și Litere, a învățat pianul în particular.

[...] tata era un om spiritual și inteligent, de o cultură aleasă, fiind înclinat spre tristețe și interiorizare – își amintea Valentin Lipatti, fratele lui Dinu. Era de o generozitate autentică, făcând fără ostentație bine în jurul lui. În foarte multe privințe, trăsăturile sale temperamentale și de caracter se regăseau la Dinu Lipatti [...]. Mama reprezenta filonul tonic al familiei, fiind veselă și chiar exuberantă [...]. Pentru noi, a fost o mamă ideală. Și mă îndoiesc că Dinu, și poate chiar și eu, am fi devenit fiecare ceea ce am devenit fără îngrijirea ei atentă, fără prezența ei perspicace și iubitoare în viața și educația noastră. Fire voluntară, energică și practică, mama nu a avut decât un scop în viață: fericirea băieților ei.⁵

În asemenea condiții, nu este de mirare că s-au dezvoltat două personalități aparte, pline de calitate.

De la părinții care cântau adesea împreună în casă, micul Dinu a luat primele lecții, începând să testeze clapele pianului pe la 3-4 ani. Dar el manifestase încă dinainte interes pentru tot felul de sonorități din jurul său, de la jucăriile muzicale pe care i le aduceau părinții, și pe care le prefera desigur celorlalte, la cântul de flașnetă de pe stradă, cel al cocoșilor de la țară până la cântecele bonei, pe care le asculta cu multă plăcere.

Cele mai atrăgătoare au rămas sonoritățile pianului, așa că Dinu a început să învețe să reproducă pe tastatură melodii auzite de la părinți sau să improvizeze diverse piese care încercau să ilustreze mici scene din viața de fiecare zi. **Cearta din bucătărie, Cântecele primăverii, Dorelina, Dulce amintire, Discuție în casă, Cântecele strengarilor** sunt titlurile acestor prime compoziții, unele realizate chiar împreună cu tatăl său; părintele cânta la vioară, iar el, la pian. Dar cum Dinu nu cunoștea încă notele, piesele au fost mai apoi transcrise de compozitorul și pianistul Joseph Paschill.

⁵ Valentin Lipatti, *Strada Povernei nr. 23*, volum de memorii, Ed. Garamond, București, 1993, pag. 12.

A apărut în fine și o profesoară de pian, cu care micuțul muzician, în vârstă de 5 ani, făcuse oarece progrese, destul cât să poată fi prezentat în public ca pianist și compozitor (părinții declaraseră atunci că are doar 4 ani...). Prima sa apariție a fost într-un concert de binefacere la Ateneu, care s-a soldat cu un succes enorm. Drumul către muzică părea a fi stabilit, cu atât mai mult cu cât la botezul lui Dinu, la 4 ani, fusese invitat, pentru a-i fi naș, însuși marele George Enescu.

Părinții își concentrau toată atenția asupra copilului, fiind permanent extrem de îngrijorați de sănătatea cam fragilă a acestuia. Mai mult, suferind la naștere, mama era speriată de orice semn care i-ar fi indicat vreo boală a fiului ei. Tocmai de aceea, s-a luat hotărârea ca studiile primare să se desfășoare acasă, mai întâi cu o institutoare, apoi, cu alți profesori. Dar cum micul Lipatti stătea ore întregi la pian, riscând astfel să-și deformeze coloana vertebrală, i-au fost prescrise și exerciții fizice.

La dezvoltarea armonioasă a băiatului contribuiau, desigur, și vacanțele petrecute la moșia Fundățeanca, în satul Glâmbocata din județul Argeș, un tărâm plin de dealuri cu vii și livezi aflat în apropierea orașului Pitești. Sunt locuri care-i vor deveni foarte dragi muzicianului și la care se va întoarce mereu, până în anul 1943, când va pleca definitiv din țară.

În 1923, se naște și cel de al doilea copil al familiei Lipatti, tot un băiat. Era Valentin, viitor diplomat, om de litere, profesor conferențiar la Universitatea din București și scriitor, față de care, fratele mai mare avea să manifeste imediat afecțiune și grijă, gândind că peste ani îl va putea învăța să cânte la pian. Valentin Lipatti ne-a lăsat prețioase amintiri despre Dinu:

Viața și cariera artistică a lui Dinu Lipatti s-au clădit pe o sănătate precară, care explică multe dintre trăsăturile sale de comportament și dă un sens stoicismului cu care omul și-a suportat destinul. [...] De altfel, a fost toată viața copleșit de această stare a sănătății: gimnastica medicală și extensiunile zilnice de coloană la care se supunea, cura de soare la mare, patul de lemn pe care dormea, gripele și afecțiunile pulmonare, lipsa frecventă de apetit au introdus

în viața copilului și a adolescentului o dimensiune medicală care era mărturia sâcâitoare a complexului său biologic precar. Ceea ce a determinat, de altfel, și o îngrijire atentă din partea părinților, a mamei în primul rând.⁶

Găsim și alte amănunte interesante despre copilăria celor doi frați Lipatti, în aceeași carte, *Strada Povernei nr. 23*:

Pe un fundal general de melancolie și de reflexivitate, Dinu era o fire veselă. Prichindelul cu sănătate șubredă și cu multe complexe fizice râdea ușor și îi făcea și pe alții să râdă, primul lui client și beneficiar fiind eu. Îi plăcea să-mi spună povești, în timpul mesei, nu ca să mă facă să mănânc – pentru că de poftă nu duceam lipsă –, ci ca să mă amuze. Dar Dinu nu inventa povești banale și inepte. El dezvolta zi de zi un întreg serial cu personaje luate din lumea noastră: eroii povestirilor lui pline de haz erau, în general, oamenii de la Fundățeanca, mai ales vătaful Ghiță Bugheanu. În imaginația lui de povestitor, acesta devenea un personaj real și totodată legendar, întâmplările născocite fiind un amestec de western și de fantezie suprarealistă. Știa să ducă povestirea acolo unde trebuie, să menajeze suspense-ul, așa cum știe un autor de foiletoane.⁷

Fără îndoială că talentul de a povesti și de a improviza al lui Dinu avea să apară și în activitatea lui viitoare legată de muzică.

Și tot despre farmecul locurilor de la această moșie, care a reprezentat pentru muzician un vis al fericirii depline, ne relatează și Valentin Lipatti în aceeași carte:

Fundățeanca era locul tuturor vrăjilor, locul muzicii și al lecturii, al pădurii străbătute călare, al nopților cu lună plină, în care tata prefera să doarmă pe o bancă în parc, al mirosului de nuci sau cumplit de dulce al teilor, al câinilor credincioși și zburdalnici, al bucuriilor autentice.⁸

⁶ Valentin Lipatti, *op. cit.*, pag. 48.

⁷ *Ibidem*, pag. 50 – 51 .

⁸ *Ibidem*, pag. 18.

Amintiri despre copilăria lui Dinu au prins viață și în mărturisirile pianistei Maria Fotino (devenită ea însăși una dintre marile interprete române), care l-a cunoscut pe compozitor încă de când acesta avea 5 ani.

Nu pot uita cum a fost primul său concert adevărat, când a interpretat Concertul de Grieg. A fost absolut senzațional [...] l-a cântat ca un mare artist. Toată sala striga: «Bravo puștiule!» [...] el era îmbrăcat într-un costum de marinar cu pantaloni scurți.

Mai târziu, am participat la un concert al său, nu-mi amintesc acum ce compozitor era în program, dar știu că eu susțineam partea orchestrei și, la sfârșit, când publicul cerea apariția noastră pe scenă, eu nu am vrut să ies, socotind că nu reprezentam partea importantă a manifestării; el nu voia să iasă fără mine și era foarte necăjit... poate pentru că îi stricam punerea în scenă: mie trebuia să-mi dea flori fratele său, iar lui, o fetiță care era balerină... În sfârșit, am povestit această întâmplare pentru ca să vedeți cât era de politicoș... era ca un prinț.⁹

⁹ Florica Gheorghescu, interviu, 1995.

ÎNSCRIS LA ACADEMIA DE MUZICĂ

La 7 ani, Dinu învățase să scrie și să citească, și se punea problema de a urma o școală muzicală serioasă. Părinții l-au solicitat atunci ca profesor particular pe compozitorul Mihail Jora, recunoscut drept o mare personalitate a muzicii românești. Pedagog la Academia Regală de Muzică și Artă dramatică din București, prieten și colaborator al lui George Enescu, totodată întemeietor de școală muzicală modernă la noi în țară – și prin compozițiile sale (fiind creatorul „Liedului” și al „Baletului” românesc), dar și prin darul de a transmite principiile artei sonore –, Jora a format multe generații de compozitori români dintre cei mai importanți. De asemenea, în calitate de director al programelor muzicale din Societatea Română de Radiodifuziune, care luase naștere la 1 noiembrie 1928, Jora a contribuit esențial la răspândirea culturii muzicale în rândul auditorilor, a culturii românești în bună măsură, și la formarea unei orchestre Radio capabile să ofere muzică variată și de calitate direct în studio.

Circumspect la prima întâlnire cu copilul ce-i fusese prezentat de părinți ca foarte talentat, Jora a rămas uimit de cântul lui la pian, de auzul perfect, băiatul fiind capabil să recunoască și să reproducă imediat orice sunet i se prezenta.

De data aceasta, păcălitul eram eu – mărturisea mai târziu prestigiosul profesor. Micul Lipatti poseda o intuiție și un dar muzical cu totul neobișnuite.

Jora avea să-l inițieze de atunci încolo în tainele solfegiului, armoniei, dar și ale pianului, rămânându-i și mai târziu îndrumător. În timp, între maestru și discipol s-a cimentat o legătură foarte strânsă, bazată pe încredere, afinități artistice, prestigiu, și care a durat întreaga viață. Mărturie stă ampla corespondență dintre cei doi, care ne dă posibilitatea de a urmări viața lui Dinu din surse directe.

Studiile cu Mihail Jora au dat repede roade. Micul elev și-a îmbunătățit cunoștințele muzicale și abilitățile pianistice, făcând impresii